

בש"פ 8740/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 8740/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטותיו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(כב' השופטת מ' ברק-נבו) במ"ת 43393-11-15 מיום
9.12.2015 ומיום 17.12.2015

תאריך הישיבה: ו' בטבת התשע"ו (18.12.2015)

בשם העוררת: עו"ד מורן פולמן; עו"ד יולנדה טולדנו בבוליל

בשם המשיב: עו"ד שי וולשטיין

החלטה

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת מ' ברק נבו) אשר הורה על מעצר המשיב
בפיקוח אלקטרוני בתנאים.

כתב האישום והליכים קודמים

1. נגד המשיב ו-10 נוספים (חלקם בכתב אישום נפרד) הוגש כתב אישום המייחס להם עבירת יידוי בקבוקי תבערה ואבנים לעבר כלי תחבורה בצוותא חדא ועבירות נוספות. בתמצית ייאמר כי למשיב מיוחסים שני אישומים. על פי האישום הראשון, ביום 9.10.2015 המשיב, יחד עם הנאשמים הנוספים (להלן: החבורה), קשרו קשר להשליך בקבוקי תבערה, לשרוף צמיגים וליידות אבנים לעבר מכוניות נוסעות בכביש 6. זאת, במטרה לגרום לפגיעה בכלי רכב ובנוסעיהם, בשל רצונם של הנאשמים לפגוע ביהודים ולעורר אינתיפאדה במגזר הערבי. לצורך כך ייצרה החבורה מספר בקבוקי תבערה. בלילה שבין יום 9.10.2015 ליום 10.10.2015 הגיעה החבורה לגשר הולכי רגל בין מחלף ניצני עוז למחלף באקה אל גרביה, והותירה את הטלפונים הניידים שברשותם אצל קטין אחר ששמר עליהם במרחק מן המקום. עוברי אורח שהבחינו בחבורה ועמדו על כוונותיה הורו לה להתרחק מהמקום. בעקבות כך הותירה החבורה במקום צמיגים שאותם ביקשה להצית, אך יידתה אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כלי רכב שנסעו בכביש 6 אותה שעה, דבר אשר גרם להם לסטות בפתאומיות מנתיבם ויצר שובל אש אשר חסם את אפשרות הנסיעה בחלק מן הנתיבים. על פי האישום השני, בלילה שבין יום 10.10.2015 ליום 11.10.2015 הגיעה החבורה למקום במטרה להשליך אבנים ובקבוקי תבערה שאותם ייצרה באותו היום לעבר כלי הרכב הנוסעים בכביש. באותה עת נסעו בכביש אוטובוס ובו מספר רב של אזרחים וג'יפ ובו הורים ושלושת ילדיהם. משהבחינה החבורה בכלי הרכב הציתה את בקבוקי התבערה ויידתה אותם, כמו גם אבנים, לעברם. עקב מעשיהם אולצו נהגים, אשר נסעו בכביש אותה שעה, לסטות בפתאומיות מנתיבם, ושובל אש חסם את אפשרות הנסיעה בחלק מהנתיבים. בנוסף, רכבו של אחד הנוסעים נפגע כתוצאה מיידוי האבנים ונגרם נזק לכלי רכב.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. בדיון שהתקיים לפני טענה באת כוח העוררת כי התבקש מעצרו של בני חבורה נוספים. בין היתר התבקש מעצר אחיו של המשיב, הגדול ממנו (בן 17 ו-11 חודשים במועד ביצוע המעשים, שבינתיים הפך בגיר), שלפי הנטען היה מעורב גם הוא באירועים נושא כתב האישום. בהחלטת בית המשפט המחוזי נדחתה בקשת האח להשתחרר לחלופה והוא נעצר עד לתום ההליכים נגדו (מ"ת 43148-11-15).

3. ביום 24.11.2015 הגיש שירות המבחן תסקיר בעניינו של המשיב, אשר היה חלקי בשל כך שהמשיב לא נכח במועד שתואם לשיחה עמו. תסקיר משלים הוגש ביום 3.12.2015. כעולה מהתסקיר, זהו מעצר ראשון למשיב שהוא קטין בין 15 ו-4 חודשים. מפקח המעצרים התרשם ממצוקה רגשית ברמה גבוהה מצדו. בתסקיר עמד שירות המבחן על חלופות מעצר שונות, אחת בבית הוריו ובפיקוחם והשנייה בבית הסבים. צוין כי ההורים ובני המשפחה מעורבים בחיי המשיב וכי מדובר באנשים אחראים, אך יש מקום להעדיף את החלופה בבית הסבים כדי להפריד את שני האחים המעורבים. לעמדת שירות המבחן, המפקחים שהוצעו מבינים את משמעות הפיקוח. בנסיבות אלו הומלץ על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני בבית הסבים.

4. ביום 6.12.2015 הסכים בא כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר אך סבר כי קיימת בתשתית הראייתית חולשה המצדיקה בחינת חלופת מעצר. ביום 9.12.2015 הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט מ' ברק נבו) על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני. בהחלטה מנומקת ומפורטת, שבגדרה נסקרה גם פסיקתו של בית משפט זה במקרים דומים תוך הארת הסוגיה מכל זוויתיה, צוין כי ישנה חומרה הנשקפת מכך שהמעשים בוצעו בצוותא חדא; מכך שמדובר בשני אישומים; ומכך שהמשיב מואשם גם בהכנת בקבוקי התבערה. לעומת זאת צוין כי יש לתת "משקל משמעותי" לכך שלא רק שמדובר בקטין, אלא בקטין צעיר בן 15. "לא בלב קל", כאמור בהחלטה, הורה בית המשפט על העדפת מעצר עד תום ההליכים במעצר בית בפיקוח אלקטרוני, ככל שאפשרות זו תמצא מתאימה על ידי היחידה לפיקוח אלקטרוני בשב"ס. זאת, בעיקר נוכח גילו הצעיר של המשיב, ובשל כך ש"מעטפת הפיקוח" שהוצעה

כוללת 6 אנשים; ובהינתן שמקום הפיקוח אינו ביישוב שבו הוא מתגורר. לפיכך נעצר כאמור המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני, תוך חתימה על ערבות עצמית, ערבות צד ג' והפקדת מזומן בסך 30,000 ש"ח.

5. ביום 17.12.2015, לאחר קבלת אישור יחידת הפיקוח האלקטרוני, קבע בית המשפט כי המשיב יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני. לבקשת העוררת עיכב בית המשפט את החלטתו עד ליום 18.12.2015. לאחר דיון ביום זה הוריתי על הותרת המשיב במעצר עד להחלטה אחרת.

הערר

6. לעמדת העוררת, שגה בית המשפט המחוזי שעה שלא הורה על מעצר המשיב מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים נגדו. העוררת מדגישה כי עסקין במארב רב משתתפים מתוכנן היטב, שכל אחד מן המעורבים בו, ובכללם המשיב, יידה בקבוקי תבערה וכמה אבנים לעבר כלי רכב של יהודים מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. לדבריה, הנסיבות המתוארות בכתב האישום – רקימת התכנית העבריינית; השארת הטלפונים הניידים אצל הקטין הנוסף; והחזרתיות על המעשים – מלמדות על מסוכנותו הגבוהה של המשיב. הודגש כי המשיב לא נטל אחריות על מעשיו ולא הודה בעבירות, ואף מסר אליבי שקרי לגבי מעשי אחיו אשר היה שותף לעבירות אך הודה בהן. לכך מצטרפת תקופת המתיחות הביטחונית, המתאפיינת בביצוע עבירות טרור על ידי קטינים צעירים, המחייבת גם מעצרו של נאשמים צעירים.

7. בדיון שהתקיים לפניי התנגד בא כוח המשיב לקבלת הערר. בא כוח המשיב הדגיש את גילו הצעיר של המשיב ואת פער הגילאים בינו לבין אחיו הגדול, שבינתיים הפך בגיר, שבעניינו הורה בית המשפט קמא על מעצר עד תום ההליכים. עוד צוין כי משפחתו של המשיב היא משפחה נורמטיבית; כי כעולה מתסקיר המעצר, המשיב נתון במצוקה עקב תנאי המעצר; וכי במקרה זה לא נגרמה פגיעה בנפש. לבסוף הפנה בא כוח המשיב להחלטות של בית משפט זה שמהן נלמד, לשיטתו, כי במקרים דומים הורה בית המשפט על שחרור קטינים לחלופה.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בערר ובצרופותיו והאזנתי בקשב לצדדים בדיון שהתקיים לפני החלטתי לקבל את הערר. כידוע, גל הטרור הנוכחי מתאפיין בריבוי עבירות המבוצעות על קטינים, חלקם צעירים ביותר. עובדה זו מזמנת דילמות לא פשוטות הנוגעות למעצרו של אלה. גם בעניינו, כפי שציין בית המשפט המחוזי בהחלטתו היסודית, עסקין בקטין שגילו צעיר. ככלל בעניינים של קטינים נטייתו של בית משפט זה היא לבכר שיקולי טיפול ושיקום, וזאת מאחר שעתיים לפנייהם ושהות בחברה עבריינית בבית המעצר בדרך כלל לא תיטיב עמם (בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (31.5.2015)). ברם, אין להתעלם מן המעשים החמורים והמסוכנים המיוחסים למשיב הקטין, וכידוע קטינות אינה יכולה לשמש תמיד תריס בפני מעצר (ראו והשוו בש"פ 251/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (14.1.2014)).

9. כפי שכבר צוין בפסיקתנו, ובעניינו של קטין (מפי השופט (כתוארו אז) א' גרוניס): "זריקה של בקבוקי תבערה יוצרת סיכון ברמה גבוהה ביותר. אומנם, הסיכון לא התממש, אך נתון זה כשלעצמו אינו מפחית באופן משמעותי מאופיו המסוכן של המעשה. הכלל במקרים כאלה, כך דעתי, כי יש להורות על מעצר, אף כאשר מדובר בקטינים, אלא אם קיימות נסיבות יוצאות דופן" (בש"פ 9307/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (21.12.2011)). בפרשה אחרת

הוסיף השופט י' עמית ועמד על השפעת המצב הביטחוני על החלטה בעניין שחרור נאשם שיש כנגדו ראיות לכאורה לביצוע עבירות מעין אלו לחלופת מעצר, והדגיש כי זו איננה חותרת תחת אופיים הסובייקטיבי של דיני המעצרים ואיננה חורגת מן המידה הנדרשת לצורך הגשמת תכליות המעצר. שכן בתקופה כזו, מטבע הדברים, המסוכנות הנשקפת מן האחרון גבוהה מהמסוכנות הנשקפת בעתות רגיעה ביטחונית (בש"פ 32/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (15.1.2015)).

10. גם בהינתן הכלל האמור, אין לשלול באופן מוחלט אפשרות לשחרר לחלופת מעצר בהתאם לנסיבות המקרה והסיכון הנגזר מהן, כמו גם נסיבותיו האישיות של הקטין (ראו בש"פ 3444/15 הנזכר לעיל). יחד עם זאת, המקרה שלפנינו – שרק בדרך נס לא הסתיים בפגיעות בגוף (ראו והשוו ע"פ 5371/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (16.9.2014) מצוי, לטעמי ברף הגבוה של עבירות יידוי אבנים ובקבוקי תבערה אשר לא גרמו לנפגעים בנפש. לפיכך, ועל רקע המציאות הביטחונית הקיימת, אין הוא מאותם מקרים שבהם יש להורות על שחרור לחלופה או על מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. המשיב והנאשמים הנוספים לא ידו אבנים ובקבוקי תבערה באקראי. לפי כתב האישום, עסקינן בהתארגנות מתוכננת שבגדרה הצטיידו בני החבורה מבעוד מועד בצמיגים ובאבנים ואף ייצרו בקבוקי תבערה. החבורה אף טרחה והותירה את הטלפונים הניידים הרחק ממקום ביצוע העבירות. כל אלה מלמדים על המסוכנות הנשקפת מן המשיב, מסוכנות המתגברת על רקע העובדה שהמשיב – בגדר התארגנות זו – לא פעל בלהט הרגע אלא מצא לחזור על מעשיו יום אחר יום. בפרשה אחרת ציינתי כי נטילת חלק בשני אירועים נפרדים של השלכת בקבוקי תבערה מלמדת על דבקות במטרה ועל נחישות, וכאשר אלו באות על רקע מניע אידיאולוגי, מצביעה עוצמת הסיכון על כך שחלופת מעצר לא תוכל לאיין את המסוכנות הנובעת מן העורר לציבור (בש"פ 9202/09 עבאסייה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (23.11.2009)). מטעמים אלה ראיתי לקבל את הערר.

11. בשולי הדברים אעיר שתיים. ראשית, תסקיר המעצר מלמד על מצוקה רגשית משמעותית שבה נתון המשיב וגם בא כוחו הדגיש זאת לפניי. אף שבנסיבות החמורות של מקרה זה לא ראיתי כי די בכך כדי להורות על שחרורו ממעצר למעצר בפיקוח אלקטרוני, תשומת לב גורמי השב"ס מופנית לנתון זה וחזקה עליהם שיעשו את הדרוש בעניין זה. שנית, נוכח גילו הצעיר של המשיב – וגילם הצעיר של יתר המעורבים – הנחתי היא כי יעשה מאמץ של ממש מצד כל הגורמים המעורבים להשלים במהירות הראויה את שמיעת ההליך העיקרי, ואם לא יעשה כן – ניתן יהא לבקש עיון חוזר בסוגיית המעצר (ראו והשוו בש"פ 251/14, פסקה 17).

אשר על כן, הערר מתקבל. המשיב יוותר במעצר עד לתום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, ח' בטבת התשע"ו (20.12.2015).

ש ו פ ט